

Finanslovsforslag viser, at politikernes første interesse er genvalg

Børsen den 5 september 2024

Forleden dag kom SVM-regeringens udspil til en finanslov for 2025. Udspillet dækker udgifter for 1080 mia. kr. i stat, regioner og kommuner med en såkaldt forhandlingsreserve på en halv milliard.

Flertalsregeringen efterlader således ikke blot et langt mindre forhandlingsrum end tidligere, men leverer et finanslovsudspil, der på mange måder er anskuelighedsundervisning i det felt af samfundsvidenskaberne, der kaldes public choice.

Public choice fokuserer på politikere og embedsværks individuelle, private interesser i stedet for at tro, at de altid gør det fælles bedste.

Det betyder for politikere, at deres absolut første interesse er genvalg.

Det reflekteres meget klart i de store områder af finansloven.

Socialdemokraterne og Moderaternes aftryk ligger blandt andet i 2 mia. til en såkaldt grøn satsning, der sandsynligvis skal læses som ekstra statsstøtte til politisk udvalgte områder og virksomheder.

Venstres tydeligste aftryk kan ses i en genindførelse af håndværkerfradraget, der udelukkende gavner etablerede boligejere i middelklassen.

Den højt profilerede ungeindsats og ekstra ressourcer til Politiet øger også det offentlige forbrug, der bredt set fortsætter med at stige.

Hele finansloven er således ekspansiv - populært sagt træder finansminister Nicolai Wammen hårdt på speederen. Håndværkerfradraget kommer således tilbage i en tid, hvor håndværkere har meget svært ved at finde arbejdskraft, og den symbolske ambition om at fjerne 1000 årsværk i staten skal ses i lyset af, at den offentlige beskæftigelse steg med 38.000 mellem 2020 og 2023.

Opportunistisk gældspolitik Det helt særlige, udover de tydelige vælgergrupper, der skal modtage de forskellige udspil, ligger i regeringens retfærdiggørelse af linjen.

Regeringen planlagde, da den kom til magten, at udvide det offentlige forbrug for at imødegå flere kriser, som den så på horisonten.

Dengang var den keynesianske forklaring således, at ekspansionen var for at undgå krise.

Da Wammen præsenterede dette års udspil, var forklaringen for derimod, at det går rigtig godt, og vi derfor som samfund "har råd" til større udgifter. Det både morsomme og skræmmende er, at regeringens skiftende forklaring er helt præcist beskrevet i nobelprismodtageren James Buchanans bog "Public Principles of Public Debt", der vel at mærke udkom i 1958.

Det gælder ikke mindst Wammens forklaring forleden, der næsten ordret står i den 66 år gamle bog.

Men som Buchanan og hans kollega Gordon Tullock understregede, betyder det, at staten ekspanderer i næsten alle situationer - og især før f.eks. kommunalvalg, som de regerende partier risikerer at tabe - og ender i økonomisk uansvarlighed.

Dansk økonomisk politik er således blevet en præcis kopi af Buchanan og Tullocks skræmmebillede på opportunistisk politik. Det giver eminent god politisk mening, men er vejen til økonomisk deroute.

Christian Bjørnskov